

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 1, 2022

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Hof van Justitie van de Europese Unie

[Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2021:1048](#) 21-12-2021

Prejudiciële beslissing/handel in broeikasemissierechten

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1778](#) 26-11-2021

Burgerlijk recht/verkoop grond door gemeente

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:11706](#) 15-12-2021

Omgevingsvergunning/Noord-Holland

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2021:7275](#) 06-12-2021

Strafrecht/overtreding MSW, Wet Dieren, Verordening dierlijke bijproducten

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2021:2902](#) 22-12-2021

Bestemmingsplan/Maastricht

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2021:2931](#) 22-12-2021

Bestemmingsplan/Blaricum

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2021:2918](#) 22-12-2021

Exploitatievergunning/Amsterdam

RECHTSPRAAK

Prejudiciële beslissing/handel in broeikasemissierechten

Regeling voor handel in broeikasemissierechten, weigering om bedrijf op te nemen op lijst van bedrijven die in aanmerking komen voor kosteloze toewijzing.

Casus

Vítkovice Steel heeft tot en met 30 november 2015 de installatie in het hoofdgeding geëxploiteerd, waarin een oxystaaloven werd gebruikt. Het vloeibaar ruwijzer (met koolstof verzadigd vloeibaar ijzer) dat in het kader van dit deelproces wordt gebruikt als input, was afkomstig van een destijds door ArcelorMittal Ostrava a.s. geëxploiteerde naburige installatie.

In 2013 heeft Vítkovice Steel de Tsjechische autoriteiten verzocht om kosteloze toewijzing van emissierechten voor de periode 2013|2020 voor de installatie in het hoofdgeding, waarbij zij zich beriep op het gebruik van een oxystaaloven, aangezien dit proces is vermeld in bijlage I bij besluit 2011/278.

Het ministerie heeft deze installatie opgenomen in de overeenkomstig artikel 11, lid 1, van richtlijn 2003/87 aan de Commissie verstrekte ontwerplijst van installaties die in aanmerking komen voor kosteloze toewijzing.

In 2013 heeft de Europese Commissie bij besluit 2013/448 geweigerd de betreffende installatie op te nemen in de lijst van installaties die in aanmerking komen voor kosteloze emissierechten. In overweging 14 van dat besluit heeft de Commissie aangegeven dat deze installatie 'geen vloeibaar ruwijzer [produceert], maar [...] het [invoert]' en dat '[w]egens het ontbreken van de productie van vloeibaar ruwijzer [...] en bijgevolg het ontbreken van een overeenkomstige productbenchmark-subinstallatie die het mogelijk zou maken de toewijzing overeenkomstig artikel 10 van besluit [2011/278] te bepalen, [...] de voorgestelde toewijzing niet consistent [is] met de toewijzingsregels en [...] aanleiding [kan] geven tot dubbeltelling'.

Hoewel het ministerie het niet eens was met de uitlegging van de Commissie, heeft het bij brief van 16 oktober 2013 meegedeeld dat het zou melden dat alle emissierechten voorlopig

uitsluitend aan de installatie van ArcelorMittal Ostrava zouden worden toegewezen.

Vítkovice Steel heeft beroep ingesteld tegen dit besluit van het ministerie.

Rechtsvraag

Moet artikel 1, lid 1, en lid 2, derde alinea, van besluit 2013/448 aldus worden uitgelegd dat het toestaat dat op basis van een nieuwe aanvraag van de Tsjechische Republiek aan de installatie in het hoofdgeding kosteloos emissierechten kunnen worden toegewezen uit hoofde van de productbenchmark voor 'vloeibaar ruwijzer', voor zover een dubbeltelling van de emissies en een dubbele toewijzing van emissierechten zijn uitgesloten?

Uitspraak

Artikel 10, lid 2, onder a), van besluit 2011/278 bevat regels voor de berekening van het voorlopige jaarlijkse aantal kosteloos toegewezen emissierechten voor elke 'productbenchmark-subinstallatie', waarbij dit begrip in artikel 3, onder b), van dat besluit wordt gedefinieerd als 'de inputs, outputs en daarmee samenhangende emissies met betrekking tot de vervaardiging van een product waarvoor in bijlage I [bij dat besluit] een benchmark is vastgesteld'. Overeenkomstig artikel 10, lid 2, onder a), van besluit 2011/278, gelezen in het licht van artikel 3, onder b), van dat besluit, kan dus geen sprake zijn van kosteloze toewijzing van emissierechten aan een subinstallatie op grond van een productbenchmark, wanneer die subinstallatie het betrokken product niet vervaardigt.

Aangezien in casu de installatie in het hoofdgeding geen vloeibaar ruwijzer produceert, kan zij niet in aanmerking komen voor kosteloze emissierechten uit hoofde van de productbenchmark voor vloeibaar ruwijzer.

De vermelding in artikel 1, lid 2, derde alinea, van besluit 2013/448, volgens welke de Commissie de wijziging door de betrokken lidstaat van de voorlopige totale jaarlijkse hoeveelheden emissierechten die kosteloos zijn toegewezen aan installaties zoals die in het hoofdgeding, die zijn vermeld in bijlage I, punt C, bij dat besluit, aanvaardt, mits die wijziging de voorgestelde toewijzing in overeenstemming brengt met artikel 10, lid 2, onder a), van dat besluit, dient in die zin te worden begrepen.

Deze uitlegging wordt bovendien bevestigd door de uitdrukkelijke vermelding in artikel 1, lid 2, derde alinea, van besluit 2013/448, dat bepaalt dat de wijziging die de betrokken lidstaat aanbrengt in de hoeveelheden emissierechten die kosteloos zijn toegewezen, moet bestaan in het uitsluiten van 'elke toewijzing voor processen die begrepen zijn in de systeemgrenzen van

de benchmark voor vloeibaar ruwijzer, zoals omschreven in bijlage I bij besluit [2011/278], aan een installatie die geen vloeibaar ruwijzer produceert, maar invoert, [...] die anders tot dubbelstelling zou leiden’.

Wat dit laatste zinsdeel betreft, dat betrekking heeft op dubbelstelling, volstaat het om op te merken dat dit een aanvullende motivering vormt ter rechtvaardiging van de uitsluiting van de kosteloze toewijzing als bedoeld in de zin waarvan het deel uitmaakt.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 21-12-2021

ECLI: ECLI:EU:C:2021:1048

Zaaknummer: C/524/20

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Strafrecht/overtreding MSW, Wet Dieren, Verordening dierlijke bijproducten

Veroordeling voor verhandelen, transporteren en in de bodem brengen van digestaat afkomstig van vergister.

Casus

Familiebedrijf dat is gestart als zeevisgroothandel en zich thans ook bezighoudt met de verwerking van visresten en de productie van groen gas. Hiervoor beschikt het bedrijf over een industriële vergister voor de vergisting van dierlijke bijproducten. Dit zijn onder meer dode dieren, delen van dieren of andere producten die uit dieren zijn verkregen en die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn.

Het restproduct is digestaat. Dit digestaat werd zonder de vereiste handelsdocumenten verhandeld en getransporteerd naar veehouders, die het in de bodem brachten, het werd indirect ook getransporteerd naar Duitsland.

Deze uitspraak betreft de veroordeling van enkele bestuurders van het familiebedrijf, andere uitspraken betreffen veroordeling dan wel vrijspraak van veehouders.

Rechtsvragen

1. Is sprake van het medeplegen van het verhandelen van meststoffen?
2. Is sprake van feitelijk leidinggeven aan het verhandelen van meststoffen?

Uitspraak

1. Voor een bewezenverklaring van medeplegen is nodig dat er sprake is geweest van een nauwe en bewuste samenwerking, gericht op de voltooiing van het feit. De rechtbank is van oordeel dat er inderdaad sprake is geweest van een dergelijke nauwe en bewuste samenwerking tussen verdachte, [medeverdachte 1], [medeverdachte 3], [medeverdachte 13] als feitelijke leidinggever van de [medeverdachte 2] en [naam 1] als feitelijke leidinggever van

[medeverdachte 2]. De rechtbank baseert dit op het volgende. [Medeverdachte 1] en [medeverdachte 2] maken deel uit van een familiebedrijf, waarvan de vergistingsinstallatie een onderdeel uitmaakt. Al sinds 2010 werd het digestaat afgevoerd naar een mestzak die aanvankelijk van [medeverdachte 3] werd gehuurd. Uit de verklaring van [medeverdachte 13] volgt dat hij hierover afspraken met verdachte had gemaakt. Het huurcontract van de mestzak is ondertekend door [naam 1], als (indirect) eigenaar/directeur van [medeverdachte 1]. [Naam 1] heeft hierover in zijn schriftelijke verklaring verklaard dat hij het contract heeft ondertekend omdat zijn taak lag bij de financiële bedrijfsvoering van het bedrijf. Ook na 2012 werd digestaat naar [medeverdachte 3] afgevoerd. [Medeverdachte 13] heeft hierover verklaard dat hij nieuwe afspraken heeft gemaakt met verdachte en dat hij tegen betaling door verdachte het digestaat zou uitrijden over zijn land. [Medeverdachte 13] stond (telefonisch) in contact met verdachte en een andere medewerker van [medeverdachte 1] over de planning van de leveringen digestaat, [medeverdachte 13] heeft verklaard dat hij contant werd betaald door verdachte en dat soms een chauffeur het geld meenam. Het vervoer van het digestaat werd uitgevoerd door vrachtwagencombinaties waarvan de kentekens op naam stonden van [medeverdachte 2]. [Naam 1] was ermee bekend dat de wagens van [medeverdachte 2] voor ritten met digestaat werden ingezet. De chauffeurs waren in dienst van [medeverdachte 2]. Zoals hiervoor overwogen vindt de rechtbank het niet aannemelijk geworden dat het digestaat na 2012 nog werd opgehaald. Het digestaat werd bij [medeverdachte 3] in een mestzak/grondsilo en in een mestkelder gepompt. Naar het oordeel van de rechtbank kan het onder deze omstandigheden niet anders dan dat alle betrokkenen hebben geweten dat het digestaat vervolgens als mest zou worden aangewend.

Op grond van deze omstandigheden is de rechtbank van oordeel dat er tussen alle betrokkenen sprake is geweest van een nauwe en bewuste samenwerking voor het verhandelen van digestaat als meststof. Verdachte en [medeverdachte 13] hadden afgesproken dat [medeverdachte 13] het digestaat als meststof zou gebruiken en allen waren betrokken bij de levering van en de betaling voor het digestaat. Dat deze gedragingen niet alleen aan de persoonlijk betrokkenen maar ook aan de rechtspersonen moeten worden toegerekend, volgt uit het feit dat deze gedragingen steeds plaatsvonden binnen de sfeer van de rechtspersoon, behoorden tot de normale bedrijfsvoering van de betreffende rechtspersoon en ten gunste van de rechtspersonen kwamen. Het behoorde immers tot de bedrijfsvoering van [medeverdachte 1] om zich van digestaat te ontdoen, tot de bedrijfsvoering van [medeverdachte 2] om het vervoer voor [medeverdachte 1] te verzorgen en tot de bedrijfsvoering van [medeverdachte 3] om zijn land te bemesten.

2. Indien een strafbaar feit wordt begaan door een rechtspersoon, kan ingevolge het tweede lid van artikel 51 Sr strafvervolgning worden ingesteld en kunnen ook straffen worden

uitgesproken tegen hen die tot dat feit opdracht hebben gegeven en/of aan dat feit feitelijk leiding hebben gegeven. Voor het feitelijk leidinggeven is allereerst vereist dat bewezen moet zijn dat de rechtspersoon een strafbaar feit heeft begaan. Pas dan komt aan de orde of iemand als feitelijk leidinggever daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk is. Feitelijk leidinggeven kan bestaan uit actief en effectief gedrag, maar kan onder omstandigheden ook een meer passieve rol inhouden, waardoor een verboden gedraging wordt bevorderd. Bijvoorbeeld als verdachte bevoegd is en redelijkerwijs gehouden is tot het treffen van maatregelen ter voorkoming of beëindiging van de verboden gedraging, maar deze achterwege laat. Voorts moet de feitelijke leidinggevende opzet hebben op de verboden gedraging van de rechtspersoon.

De rechtbank is van oordeel dat verdachte feitelijk leiding heeft gegeven aan het medeplegen van het verhandelen van digestaat door [medeverdachte 1]. Verdachte was vanaf 6 maart 2012 alleen/zelfstandig bevoegd bestuurder van [medeverdachte 1] en was (mede) verantwoordelijk voor het plannen van transporten. Op de terechtzitting heeft verdachte verklaard dat hij in de periode van de tenlastegelegde feiten feitelijk leidinggevende en bestuurder was en dat hij samen met zijn vader en oom het bedrijf leidde. Verdachte was dus bevoegd en gehouden maatregelen te treffen om het digestaat op reguliere wijze af te voeren. Verdachte wist dat het digestaat echter als meststof naar [medeverdachte 3] werd vervoerd en dat daarvoor werd betaald. De afspraken hierover had hij zelf met [medeverdachte 13] gemaakt. Hij had met [medeverdachte 13] sms-contact over de aantallen geleverde vrachten. Verdachte was ook degene aan wie [medeverdachte 13] per sms liet weten dat hij 'weer ruimte' had en vroeg of hij 'en beetje vakantiegeld' kon 'beuren'.

Op grond hiervan kan worden vastgesteld dat verdachte opzet had op de gedragingen van de rechtspersoon, te weten het verhandelen van vrachten digestaat als meststof, en dat hij daaraan feitelijk leiding heeft gegeven.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 06-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2021:7275

Zaaknummer: 13-994017-19 (promis)

Wetsartikelen: 21 en 22 Verordening dierlijke bijproducten (EG Verordening 2009/1069), 5 MSW, 6 Wbb, 6. 2 Wet Dieren en WED

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Noord-Holland

Criterion ‘in het belang van de bescherming van het milieu’, grondslag maatwerkvoorschriften.

Casus

Revisievergunning en maatwerkvoorschriften voor inrichting voor de opslag, overslag en behandeling van vloeibare koolwaterstoffen, oliën en vloeibare organische chemicaliën. De af- en aanvoer van de brandbare vloeistoffen vindt plaats met behulp van zee- en binnenvaartschepen. Jetfuel (kerosine) wordt via een pijpleiding verpompt naar Schiphol. Tevens wordt via een pijpleiding ruwe olie vanaf de Noordzee aangevoerd.

Verweerder stelt zich op het standpunt dat het vanuit milieuoogpunt van belang is dat de inrichting beschikt over juiste en adequate informatie over de stoffen die zij op de inrichting ontvangt en dat eiseres daartoe dient te beschikken over een acceptatiebeleid. Het acceptatiebeleid omvat procedures met betrekking tot acceptatie en controle op de binnen de inrichting gebrachte brandbare vloeistoffen. Hiermee sluit verweerder aan bij de door de VOTOB, bij welke organisatie eiseres is aangesloten, uitgegeven ‘Richtlijn Productacceptatie’. Eiseres moet, omdat zij geen eigenaar is van de vloeistoffen die zij opslaat, uit kunnen gaan van de productinformatie die door haar klanten wordt aangeleverd. Uit gegevens van VOTOB blijkt echter dat informatie in door klanten aangeleverde Safety Data Sheets wel eens te wensen over laat. Met het acceptatiebeleid kan eiseres de controle houden over de aard en samenstelling van de brandbare vloeistoffen die binnen de inrichting worden gebracht.

Rechtsvragen

1. Is verweerder bevoegd om een acceptatiebeleid van eiseres te verlangen?
2. Strekken de door verweerder gestelde voorschriften in het belang van de bescherming van het milieu?
3. Op welke grondslag is het maatwerkvoorschrift voor ZZS gebaseerd?

Uitspraak

1. De rechtbank is van oordeel dat verweerder op zichzelf bevoegd is van eiseres een acceptatiebeleid te verlangen inzake brandbare vloeistoffen en mengsels. Gelet op artikel 2.22 van de Wabo dienen dat acceptatiebeleid en de voorschriften die in dat kader worden gesteld wel te strekken tot bescherming van het milieu. Ook de richtlijn van de VOTOB, bij welke organisatie eiseres is aangesloten, kan op zichzelf als kader bij het stellen van voorschriften met betrekking tot het acceptatiebeleid worden gebruikt.

2. Verweerder heeft gesteld dat inzicht in de aard en samenstelling van stoffen en mengsels noodzakelijk is in het belang van de bescherming van het milieu. Verweerder heeft er in dit kader op gewezen dat de door klanten aangeleverde productinformatie namelijk wel eens te wensen over laat, zodat acceptatiebeleid het mogelijk maakt controle te houden over de aard en samenstelling van stoffen en mengsels die binnen de inrichting worden gebracht. Variatie in brandbare stoffen zonder dat hierin inzicht bestaat, brengt volgens verweerder namelijk risico's met zich. Eiseres heeft dit als zodanig niet bestreden.

Gelet hierop is de rechtbank van oordeel dat uitsluitend voorschriften kunnen worden gesteld die het gewenste specifieke inzicht in de aard en samenstelling van brandbare vloeistoffen bewerkstelligen in het belang van de bescherming van milieu. Van de voorschriften die eiseres heeft aangevochten, met uitzondering van de voorschriften 2.1.7-1, 2.1.7-2, 2.1.7-3 en de zinsnede 'Indien tot en met geweigerd' van voorschrift 2.1.8, vermag de rechtbank niet in te zien hoe deze bijdragen aan genoemd doel. Verweerder heeft niet deugdelijk onderbouwd dat en waarom de voorschriften die genoemd inzicht niet verschaffen, zijn gesteld met het oog op de bescherming van het belang van het milieu. De voorschriften brengen, zoals eiseres (ter zitting) heeft gesteld, voor haar de nodige administratieve lasten met zich, zonder dat duidelijk is (geworden) hoe de voorschriften bijdragen aan het beperken en onderkennen van variaties in brandstoffen. Sommige van die voorschriften raken bovendien de wijze van omgang tussen eiseres en haar klanten en grijpen daarmee (mogelijk) in in privaatrechtelijke verhoudingen en gaan daarmee naar het oordeel van de rechtbank de reikwijdte van vergunningverlening te buiten.

3. Verweerder erkent in het verweerschrift dat voor (p)ZZS geen maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld op grond van artikel 2.4, achtste lid, van het Activiteitenbesluit. (...)

Maatwerkvoorschrift 1 luidt:

'1.1 Vloeibare brandstoffen met een dampdruk van ≥ 1 kPa bij opslagtemperatuur en 5% of meer (p)ZZS in de vloeistoffase bevatten mogen uitsluitend worden opgeslagen in vast dak

tanks met dampverwerking of, indien deze opslag niet mogelijk is, tot uiterlijk 1 januari 2028 ook in tanks met een inwendig drijvend dak of in tanks met een extern drijvend dak uitgerust met dubbele seals.

1.2 Het gehalte aan benzeen mag voor de te accepteren brandbare vloeistoffen in de vloeistoffase maximaal 50 massa % bedragen.'

Voor zover maatwerkvoorschrift 1 betrekking heeft op ZZS overweegt de rechtbank als volgt. De rechtbank maakt uit het bestreden besluit op dat verweerder het maatwerkvoorschrift stelt vanwege de hoeveelheid ZZS die brandbare vloeistoffen kunnen bevatten. Daarmee vormt, zoals eiseres ook betoogt, de aard van de vloeistoffen de basis voor het maatwerkvoorschrift. Op eerdergenoemde pagina uit het bestreden besluit legt verweerder zelf uitdrukkelijk een link tussen de aard van de stoffen en de grondslag 'technische kenmerken van de installatie' als bedoeld in artikel 2.4, achtste lid, van het Activiteitenbesluit. De rechtbank vermag echter, zonder nadere motivering van de zijde van verweerder, niet in te zien waarom de aard van de brandbare vloeistoffen als technisch kenmerk van de installatie is te beschouwen.

Verweerder heeft daarnaast niet gemotiveerd waarom hij het maatwerkvoorschrift nog aangewezen acht in het belang van de bescherming van het milieu, nu het niet meer ziet op (p)ZZS. Juist de grote hoeveelheden (p)ZZS-houdende stoffen die binnen de inrichting worden verwerkt, vormen blijkens voornoemde aangehaalde passage uit het bestreden besluit immers de reden om het maatwerkvoorschrift te stellen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 15-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:11706

Zaaknummer: 21/430

Wetsartikelen: 2.22 Wabo en 2.4 lid 8 Activiteitenbesluit

RECHTSPRAAK

Burgerlijk recht/verkoop grond door gemeente

Een overheidslichaam dient bij de verkoop van een onroerende zaak het gelijkheidsbeginsel in acht te nemen, dit betekent dat sprake moet zijn van transparante criteria en een transparante selectie.

Casus

De gemeente Montferland wil het gemeentehuis van Didam verkopen, dat in het kader van herontwikkeling een andere bestemming zal krijgen. De gemeente is daarover in onderhandeling met COOP. Eiseres, die als franchisenemer AH-supermarkten exploiteert en ook interesse heeft getoond, is buiten deze onderhandeling gehouden. Eiseres vordert in kort geding dat de gemeente zal worden verboden de gemeentehuislocatie te verkopen en te leveren, anders dan na het doorlopen van een openbare en non-discriminatoire biedingsprocedure.

In cassatie betoogt eiseres dat bij de verdeling van schaarse grond, daaronder begrepen de verkoop als in het onderhavige geval aan de orde is, in beginsel door het bestuur op enigerlei wijze aan (potentiële) gegadigden ruimte moet worden geboden om naar de grond mee te dingen, althans aan hen van wie het bestuur weet dat zij geïnteresseerd zijn in de desbetreffende grond. Zij stelt verder dat het hof heeft miskend dat het bestuur, om gelijke kansen te realiseren, in beginsel een passende mate van openbaarheid moet verzekeren bij de verkoop van de grond.

Rechtsvraag

Is een overheidslichaam bij de verkoop van een onroerende zaak verplicht partijen gelijke kansen te bieden?

Uitspraak

Op grond van artikel 3:14 BW mag een bevoegdheid die krachtens het burgerlijk recht aan een overheidslichaam toekomt, niet worden uitgeoefend in strijd met geschreven of ongeschreven regels van publiekrecht. Tot de regels van publiekrecht behoren de algemene beginselen van

behoorlijk bestuur. Dit betekent dat een overheidslichaam bij het aangaan en uitvoeren van privaatrechtelijke overeenkomsten de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en daarmee het gelijkheidsbeginsel in acht moet nemen. Dit geldt dus ook voor de beslissing met wie en onder welke voorwaarden het een overeenkomst tot verkoop van een aan hem toebehorende onroerende zaak sluit. Op dit punt verschilt de positie van een overheidslichaam van die van een private partij.

Uit het gelijkheidsbeginsel – dat in deze context strekt tot het bieden van gelijke kansen – vloeit voort dat een overheidslichaam dat het voornemen heeft een aan hem toebehorende onroerende zaak te verkopen, ruimte moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar deze onroerende zaak indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de desbetreffende onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. In dat geval zal het overheidslichaam met inachtneming van de hem toekomende beleidsruimte criteria moeten opstellen aan de hand waarvan de koper wordt geselecteerd. Deze criteria moeten objectief, toetsbaar en redelijk zijn.

Het gelijkheidsbeginsel brengt ook mee dat het overheidslichaam, teneinde gelijke kansen te realiseren, een passende mate van openbaarheid moet verzekeren met betrekking tot de beschikbaarheid van de onroerende zaak, de selectieprocedure, het tijdschema en de toe te passen selectiecriteria. Het overheidslichaam moet hierover tijdig voorafgaand aan de selectieprocedure duidelijkheid scheppen door informatie over deze aspecten bekend te maken op zodanige wijze dat (potentiële) gegadigden daarvan kennis kunnen nemen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-11-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1778

Zaaknummer: 20/00123

Wetsartikelen: 3:14 BW

RECHTSPRAAK

Exploitatievergunning/Amsterdam

Toepassing van de Regeling inzake uitgifte exploitatievergunningen is onverenigbaar met beginsel van effectieve rechtsbescherming, zodat in dit geval niet het recht moet worden toegepast zoals dat ten tijde van het besluit op bezwaar geldt.

Casus

Op 2 november 2016 heeft appellant een aanvraag gedaan voor een exploitatievergunning voor het vervoeren van passagiers met een vaartuig. Het college heeft aan die aanvraag een rangnummer toegekend. Omdat dit rangnummer hoger was dan het aantal beschikbare vergunningen, is de aanvraag afgewezen. Bij besluit van 13 juni 2018 heeft het college het bezwaar van appellant tegen de afwijzing ongegrond verklaard, omdat er een vergunningstop gold. Bij uitspraak van 13 december 2018 heeft de rechtbank het beroep van appellant tegen het besluit van 13 juni 2018 gegrond verklaard, dat besluit vernietigd en het college opgedragen een nieuw besluit op bezwaar te nemen.

Op 8 januari 2019 heeft het college de Regeling uitgifteronde 2022 voor exploitatievergunningen passagiersvaart (hierna: Regeling 2022) vastgesteld. In artikel 1, eerste lid, van die regeling is bepaald dat een exploitatievergunning voor passagiersvaart slechts wordt verleend indien daarvoor een aanvraag is ingediend in de periode tussen 1 maart 2020 en 31 maart 2020. In het tweede lid is bepaald dat aanvragen die zijn ingediend in een andere periode worden afgewezen. Bij het besluit van 22 januari 2019 heeft het college de afwijzing van de aanvraag opnieuw gehandhaafd. Het college heeft daarbij de Regeling 2022 toegepast en vastgesteld dat de aanvraag niet in de periode tussen 1 maart 2020 en 31 maart 2020 is ingediend. De rechtbank heeft in beroep overwogen dat de aanvraag voor een exploitatievergunning terecht is beoordeeld naar het recht dat van toepassing was ten tijde van het besluit van 22 januari 2019 (ex nunc).

In hoger beroep betoogt appellant dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de aanvraag voor een exploitatievergunning terecht is beoordeeld naar het recht dat van toepassing was ten tijde van het besluit van 22 januari 2019 (ex nunc). De aanvraag had in dit

geval, in afwijking van de hoofdregel, getoetst moeten worden aan de voorschriften voor vergunningverlening op grond van de Verordening op het binnenwater 2010 (Vob), die gold ten tijde van de aanvraag. Dit volgt uit artikel 10, tweede lid, onder f, en artikel 13 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees parlement en de raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (Dienstenrichtlijn). In die bepalingen, die mede als doel hebben om het recht op vrijheid van ondernemerschap te waarborgen, is bepaald dat vergunningsvoorwaarden en vergunningprocedures vooraf bekend worden gemaakt. Het toepassen van de Regeling 2022 is ook onterecht, omdat het college in strijd met het doel en strekking van artikel 13 van de Dienstenrichtlijn bewust de beslistermijn heeft laten verlopen, totdat die regeling in werking was getreden.

Rechtsvraag

Is de aanvraag voor een exploitatievergunning terecht beoordeeld naar het recht dat van toepassing was ten tijde van het besluit van 22 januari 2019 (ex nunc)?

Uitspraak

In artikel 10 en 13 van de Dienstenrichtlijn worden inhoudelijke eisen gesteld aan vergunningstelsels en -procedures. Die bepalingen bevatten geen regels over de rechterlijke toetsing of de wijze waarop een lidstaat zijn bestuursrechtelijke procedure heeft ingericht (zie de uitspraak van de Afdeling van 12 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2958). Voor het oordeel dat het college de Regeling 2022 in afwijking van het nationale bestuursprocesrecht en dus in strijd met die bepalingen heeft toegepast, is daarom geen grond. Wat [bedrijf] heeft aangevoerd, doet geen twijfels rijzen over de uitleg van het Unierecht, zodat geen aanleiding bestaat tot het stellen van de door hem voorgestelde prejudiciële vragen (arrest van het Hof van 6 oktober 1982, Cilfit, ECLI:EU:C:1982:335, punt 16).

Artikel 7:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat op grondslag van het bezwaar een volledige heroverweging van het primaire besluit plaatsvindt. Als uitgangspunt geldt daarbij dat bij het nemen van een besluit op bezwaar het recht moet worden toegepast zoals dat ten tijde van de heroverweging geldt. De Afdeling zal beoordelen of in deze zaak een uitzondering op deze regel geldt.

Ten tijde van de besluitvorming op de aanvraag van appellant voerde het college een volumebeleid. Op grond van dat beleid werden exploitatievergunningen voor passagiersvervoer uitsluitend verleend nadat het college had besloten tot een uitgifteronde waarbij het aantal te verlenen vergunningen per segment voor een vergunninggebied werd vastgesteld. Het college had besloten tot een uitgifteronde in 2016 voor exploitatievergunningen voor vaartuigen in het segment bemand groot. Daartoe was een

uitgiftereglement vastgesteld waarin criteria waren opgenomen waaraan aanvragen werden getoetst. Op grond van de uitkomst van een toetsing aan die criteria is de aanvraag van [bedrijf] afgewezen. In haar uitspraak van 27 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:160, heeft de Afdeling geoordeeld dat het volumebeleid in strijd is met de Dienstenrichtlijn.

Op 13 juni 2017 heeft het college artikel 1.3 van de Regeling passagiersvaartuigen Amsterdam 2013 gewijzigd en daarin een vergunningstop voor onbepaalde tijd opgenomen. Op grond van die vergunningstop werden met ingang van die datum geen exploitatievergunningen meer verleend. De vergunningstop is ingevoerd om tijd te scheppen om nieuw beleid te ontwikkelen om de strijd met de Dienstenrichtlijn weg te nemen. Bij het nemen van het besluit op bezwaar van 13 juni 2018 heeft het college de afwijzing gehandhaafd op grond van de vergunningstop. Bij uitspraak van 13 december 2018 heeft de rechtbank het beroep van [bedrijf] tegen het besluit van 13 juni 2018 gegrond verklaard, omdat de Afdeling in haar uitspraak van 12 september 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2958, de vergunningstop voor onbepaalde tijd onredelijk heeft geacht. Het college heeft het besluit van 22 januari 2019 genomen ter uitvoering van de uitspraak van de rechtbank van 13 december 2018. Daarbij heeft het college de Regeling 2022 toegepast, die ter vervanging van de vergunningstop is vastgesteld en die op dat moment gold. Die regeling houdt in dat aanvragen om een exploitatievergunning voor passagiersvaart die zijn ingediend buiten de periode van 1 maart 2020 tot 31 maart 2020, worden afgewezen.

Volgens vaste rechtspraak van het Hof wordt het in Unierechtelijke zaken toepasselijke procesrecht bij gebreke van Unierechtelijke voorschriften beheerst door de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en effectieve rechtsbescherming. Op grond van het beginsel van effectieve rechtsbescherming moet een particulier de bescherming van zijn door het Unierecht toegekende rechten doeltreffend in rechte kunnen afdwingen (arresten van 18 maart 2010, *Alassini e.a.*, ECLI:EU:C:2010:146, punten 47 tot en met 49 en 22 december 2010, *DEB*, ECLI:EU:C:2010:811, punten 29 tot en met 31). Door de Regeling 2022 ook toe te passen in lopende procedures tegen afwijzingen van aanvragen die reeds vóór de vergunningstop zijn gedaan, zijn die procedures zinledig gemaakt. In de kern wordt daarmee immers bewerkstelligd dat geen inhoudelijke heroverweging in een al lopende procedure plaatsvindt, maar wordt de aanvrager tegengeworpen dat hij niet alsnog een nieuwe aanvraag heeft ingediend. Toepassing van de Regeling 2022 op die procedures is daarmee niet verenigbaar met het beginsel van effectieve rechtsbescherming.

Omdat toepassing van de Regeling 2022 in dit geval niet verenigbaar is met het beginsel van effectieve rechtsbescherming, moet worden afgeweken van het uitgangspunt dat bij het nemen van een besluit op bezwaar het recht moet worden toegepast zoals dat ten tijde van dat besluit op bezwaar geldt. Niet valt in te zien hoe het afdoen van bezwaren tegen de afwijzing

van oude aanvragen met toepassing van de regels die daarvoor golden ten tijde van de aanvraag, in de weg staat aan een procedure voor de verdeling van vergunningen die transparant is en aanvragers gelijke kansen op een exploitatievergunning biedt. Omdat de aanvraag van appellant was ingediend voor de vergunningstop en omdat de Afdeling in haar uitspraak van 27 januari 2016 heeft geoordeeld dat het volumebeleid in strijd is met de Dienstenrichtlijn, zodat de criteria van het Uitgiftereglement geen toepassing kunnen vinden, had het college moeten beoordelen of die aanvraag in overeenstemming was met de voorschriften voor vergunningverlening op grond van de Vob. De rechtbank heeft dit niet onderkend.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RVS:2021:2918

Zaaknummer: 202100064/1/A

Wetsartikelen: 7:11 lid 1 Awb, 10 lid 2 onder f Dienstenrichtlijn en 13 Dienstenrichtlijn

RECHTSPRAAK

Bestemmingsplan/Blaricum

Vergunningvrij bouwen (artikel 2 en 3 van bijlage II van het Bor) op gronden met tuinbestemming kan worden uitgesloten door in de planregels de inrichting van het erf ten dienste van het gebruik van het hoofdgebouw te verbieden.

Casus

Het plan is vastgesteld naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling waarin onder andere is overwogen dat de raad onder andere bij het toekennen van een tuinbestemming onvoldoende rekening had gehouden met gevolgen van deze bestemming voor een naastgelegen (landbouw)mechanisatiebedrijf.

Appellanten betogen dat de raad ten onrechte opnieuw de bestemming ‘Tuin’ heeft toegekend aan het bewuste perceeldeel omdat daarmee de bedrijfsactiviteiten van hun bedrijf nog steeds worden beperkt. Volgens hen diende de raad bij de vaststelling van het voorliggende plan te onderzoeken en af te wegen of de tuinbestemming leidt tot beperkingen voor de bedrijfsactiviteiten. De raad heeft echter geen onderzoek verricht naar de verenigbaarheid van de tuinbestemming met het (landbouw)mechanisatiebedrijf en nergens blijkt een belangenafweging uit. De enige beperking die de raad op de tuinbestemming heeft gelegd, namelijk het verbod om bijbehorende bouwwerken conform bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht (Bor) te realiseren, biedt onvoldoende waarborg voor een ongehinderde bedrijfsuitoefening.

De raad stelt zich op het standpunt dat de bestemming ‘Tuin’ aansluit bij het al bestemde gedeelte tuin op het zuidelijk deel van het perceel. Daarnaast stelt de raad dat bij deze bestemming vanwege de aanduiding ‘specifieke bouwaanduiding - 1’ vergunningvrije bijbehorende bouwwerken in de zin van artikel 1 van bijlage II van het Bor zijn uitgesloten. De raad heeft op de zitting toegelicht dat met de toevoeging in de relevante planregels van het voorliggende plan, beoogd is de bouw van alle bijbehorende bouwwerken, dus zowel vergunningvrije als vergunningplichtige bebouwing, waar ook aan- en uitbouwen onder vallen, op de strook uit te sluiten. Met deze opgelegde beperking in de planregels kan de

bestemming niet gebruikt worden voor gevoelige functies.

Rechtsvraag

Heeft de raad op de juiste wijze het vergunningvrij bouwen op gronden met een tuinbestemming uitgesloten?

Uitspraak

De Afdeling heeft de raad in haar uitspraak van 8 mei 2019 opgedragen om onderzoek te verrichten naar het woon- en leefklimaat bij de woning naast een bedrijf en omgekeerd ook te onderzoeken en af te wegen of de tuinbestemming leidt tot beperkingen voor de bedrijfsactiviteiten. De Afdeling heeft hierbij betrokken dat uit de VNG-brochure volgt dat de richtafstand voor bedrijven van milieucategorie 3.1 in een gemengd gebied 30 m bedraagt. Deze aanbevolen afstand tussen het woonperceel en de grens van de bestemming die bedrijven toelaat, wordt nu niet gehaald. De afstand hiertussen is ongeveer 10 m.

De raad heeft door in het voorliggende plan aan de strook met de bestemming 'Tuin' ook de 'specifieke bouwaanduiding - 1' toe te kennen, bedoeld aan de hiervoor genoemde uitspraak uitvoering te geven. Anders dan appellanten betogen, heeft de raad in zoverre op juiste wijze uitvoering gegeven aan de uitspraak van 8 mei 2019 door onderzoek te verrichten naar de verenigbaarheid van de tuinbestemming met het bedrijf en de belangen over en weer af te wegen en naar aanleiding hiervan een planregeling in het bestemmingsplan op te nemen. De mogelijkheid tot het bouwen van vergunningplichtige bijbehorende bouwwerken en vergunningvrije bijbehorende bouwwerken als bedoeld in artikel 3, aanhef en onderdeel 1, van bijlage II van het Bor, heeft de raad met de bestreden planregeling op de strook grond uitgesloten.

Echter, voor zover de raad in de desbetreffende planregels van het voorliggende plan heeft beoogd vergunningvrije bijbehorende bouwwerken als bedoeld in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor uit te sluiten, heeft de raad dat op onjuiste wijze gedaan. Dat heeft tot gevolg dat het nog steeds mogelijk is om op de strook grond vergunningvrije bijbehorende bouwwerken als bedoeld in dat artikel te bouwen. De Afdeling zal hieronder motiveren waarom dat zo is en uitleggen op welke wijze de raad wel alle vergunningvrije bijbehorende bouwwerken kan uitsluiten op de strook grond.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, kan in een planregeling niet het bouwen van vergunningvrije bijbehorende bouwwerken als bedoeld in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor worden uitgesloten. Ingevolge artikel 2.3, tweede lid, van het Bor geldt namelijk voor de in artikel 2 van bijlage II van het Bor vermelde categorieën gevallen het

volgende. Voor zover wordt voldaan aan de in artikel 2 van bijlage II van het Bor gestelde eisen, zijn bouwwerken uitgezonderd van de vergunningplicht voor zowel de activiteit bouwen als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wabo, als de activiteit gebruiken als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c. Dit laatste betekent dat zodanige bouwwerken niet getoetst kunnen worden aan het bestemmingsplan. Deze bouwwerken zijn dus, ongeacht wat in zoverre in de bestreden planregel is bepaald, ingevolge artikel 2.3, tweede lid, van het Bor vergunningvrij en kunnen dus zonder vergunning gebouwd en gebruikt worden (vergelijk de uitspraken van de Afdeling van 15 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA0166, onder 9.5 en 8 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX3911, onder 2.8.2).

De raad kan bijvoorbeeld wel – zo heeft de Afdeling eerder overwogen in bijvoorbeeld de uitspraak van 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:571 – in een concreet geval, wanneer locatiespecifieke omstandigheden hiertoe aanleiding geven en dit strekt tot een goede ruimtelijke ordening, een planregeling opnemen die vergunningvrij bouwen inperkt. Op grond van artikel 1, eerste lid, van bijlage II van het Bor en de daarin opgenomen definitie van ‘erf’ kan de planwetgever vergunningvrije bebouwing uitsluiten door de inrichting van het erf ten dienste van het gebruik van het hoofdgebouw te verbieden. De raad had er in dit geval voor kunnen kiezen om in de planregels op te nemen dat de strook grond niet wordt aangemerkt als erf, in de zin van artikel 1 van bijlage II van het Bor. Onder die omstandigheden zouden de bepalingen die vergunningvrij bouwen van bijbehorende bouwwerken in de zin van artikel 2 van bijlage II van het Bor mogelijk maken, niet van toepassing zijn.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RVS:2021:2931

Zaaknummer: 202004222/1/R1

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 aanhef onder c Wabo, 2.3 lid 2 Bor, 1 bijlage II Bor, 2 bijlage II Bor en 3 bijlage II Bor

RECHTSPRAAK

Bestemmingsplan/Maastricht

Pontons en dekschuiten naast woonboten kunnen in casu niet worden aangemerkt als woonboot. Planregel waarin gebruik afhankelijk is van afweging door ander bevoegd gezag inzake andere belangen is in strijd met de rechtszekerheid.

Casus

In het bestemmingsplan hebben dekschuiten en pontons die naast woonboten liggen geen woonbestemming gekregen. Appellanten maken daar bezwaar tegen en stellen dat de dekschuiten en pontons op grond van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten waarbij artikel 8.2a van de Wabo is ingevoegd, zijn gelegaliseerd en had de raad deze dus als zodanig moeten bestemmen. Verder voeren zij aan dat zij vanwege de bewoonbaarheid van de woonboten een groot belang hebben bij een positieve bestemming van deze dekschuiten en pontons waar ook op of in wordt verbleven, zodat de raad ook om daaromredens de dekschuiten en pontons als zodanig had moeten bestemmen. De raad stelt dat de pontons en dekschuiten zowel functioneel als constructief niet als onderdeel van de aanwezige woonboten kunnen worden beschouwd, omdat het gaat om demontabele voorzieningen die aan de woonboten zijn verbonden en om afzonderlijke vaartuigen of bouwwerken die in veel gevallen ook pas op een later moment bij de woonboot zijn gelegd. Daarnaast zijn de opbouwen op de pontons en de dekschuiten niet vanuit de woonboot te betreden en kunnen de woonboten ook zonder de naastgelegen dekschuiten en pontons als zodanig functioneren.

Appellanten kunnen zich verder niet verenigen met een planregel waarin is bepaald dat bij het vastleggen van woonboten en bijboten sprake is van strijdig gebruik, indien er geen ligplaatsvergunning door de waterbeheerder is verleend.

Rechtsvragen

1. Had de raad de bij de woonboten aanwezige pontons en dekschuiten als onderdeel van een woonboot moeten beschouwen en dus als zodanig moeten bestemmen?

2. Mag in een planregel worden bepaald dat er sprake is van strijdig gebruik, indien een wegbeheerder geen ligplaatsvergunning heeft verleend?

Uitspraak

1. In artikel 1.108 van de planregels is een 'woonboot' omschreven als 'een vaartuig, tevens een gebouw te water, dat hoofdzakelijk is ingericht als of is bestemd tot woonverblijf voor één huishouden'. Het begrip 'woonboot' is niet gedefinieerd in de Wabo. In de memorie van toelichting bij de Wet verduidelijking voorschriften woonboten (Wvw) wordt gesproken over 'drijvende objecten waarop primair wordt gewoond zoals op een woonboot'. (Kamerstukken II 2015/16, 34 434, nr. 3, p. 1.) Dit sluit ook aan bij de definitie in het plan. Dekschuiten en pontons zijn niet hoofdzakelijk ingericht of bestemd om daarop te wonen en kunnen daarom op zichzelf niet als woonboot worden aangemerkt. Het zijn aparte drijvende objecten die niet bedoeld zijn om als woning te functioneren. Niettemin kunnen de dekschuit of het ponton en de woonboot zodanig bouwkundig en functioneel met elkaar zijn verbonden dat, hoewel oorspronkelijk sprake is van twee casco's, het geheel ten tijde van de inwerkingtreding van de Wvw als één woonboot moest worden aangemerkt. Op basis van wat partijen naar voren hebben gebracht, komt de Afdeling tot de conclusie dat dit zich in de aan de orde zijnde situaties niet voordoet. Weliswaar is in een aantal gevallen de dekschuit of het ponton al dan niet met lasverbindingen aan de woonboot gebouwd en is op de woonboot een verblijfsruimte of een berging met voorzieningen ten behoeve van de woonfunctie geplaatst, maar in deze gevallen zijn de woonboot onderscheidenlijk de dekschuit of het ponton niet zodanig bouwkundig met elkaar verbonden dat zij niet meer van elkaar kunnen worden gescheiden noch zodanig functioneel met elkaar verbonden dat zij niet meer afzonderlijk als zodanig herkenbaar zijn.

Over het betoog van de Vereniging en anderen dat de pontons en dekschuiten andere drijvende objecten zijn die hoofdzakelijk worden gebruikt voor verblijf als bedoeld in artikel 8.2a, tweede lid, van de Wabo, overweegt de Afdeling dat dit begrip evenmin in de Wabo is gedefinieerd. De dekschuiten en pontons zijn weliswaar drijvende objecten, maar deze worden naar het oordeel van de Afdeling niet hoofdzakelijk gebruikt voor verblijf als bedoeld in dit artikel. Hierbij betreft de Afdeling dat in de memorie van toelichting over dit begrip wordt toegelicht, dat met de term andere drijvende objecten die hoofdzakelijk worden gebruikt voor verblijf, onder meer wordt bedoeld op hotelboten, restaurants en watervilla's (zie Kamerstukken II 2015/16, 34 434, nr. 3). Gelet hierop heeft de wetgever met de categorie andere drijvende objecten die hoofdzakelijk worden gebruikt voor verblijf, niet de door de Vereniging en anderen bedoelde dekschuiten en pontons voor ogen gehad.

2. Artikel 14.4.1, van de planregels luidt: 'Onder strijdig gebruik met de bestemming wordt in

ieder geval verstaan: a. het vastleggen van woonboten en bijboten zonder ligplaatsvergunning van de waterbeheerder (...)'.

Over de onder a opgenomen planregel betogen de Vereniging en anderen dat de waterbeheerder bepaalt of een ligplaatsvergunning nodig is. De waterbeheerder kan bepalen dat in een voorkomend geval met een melding kan worden volstaan. In dat geval is toch sprake is van planologisch strijdig gebruik.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft de raad met deze planregel het toegelaten gebruik afhankelijk gemaakt van een nader afwegingsmoment door een ander bevoegd gezag ter behartiging van andere belangen en moet deze planregel daarom in strijd met de rechtszekerheid worden geacht.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-12-2021

ECLI: ECLI:NL:RVS:2021:2902

Zaaknummer: 201901165/1/R1

Wetsartikelen: 8.2a Wabo